

MATEMATIKA, 5. razred

UČNA TEMA: Deli celote – seštevanje in odštevanje

6. Seštevanje in odštevanje delov celote

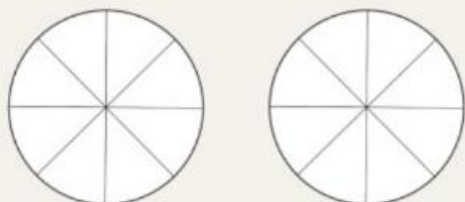
Izvedeli bomo:

- 👉 kako na modelih ali sliki prepoznati dele celote, ki so večji od 1, in jih zapisati v matematični obliki;
- 👉 kako seštevati in odštevati dele celote s pomočjo modelov in slike.

Julija je spekla dve jabolčni piti in vsako je razrezala na osem enakih delov. Pri kosilu so pojedli $\frac{10}{8}$ pit. Julijo je skrbelo, ali ima še dovolj kosov pite za Milo, Brina in Svita, ki pridejo popoldan na obisk.

Pomagaj Juliji iz zagate. Pobarvaj kose jabolčne pite, ki so jih pojedli pri kosilu, in ugotovi, koliko kosov pite je še ostalo.

Tudi kadar imamo več delov, kot znaša celota, to lahko zapišemo z ulomkom.

10 kosov pite, pri čemer ima ena pita 8 kosov $\rightarrow \frac{10}{8}$

To lahko napišemo s celim delom in ulomkom

$\frac{10}{8} \rightarrow 1 \frac{2}{8}$ in preberemo »ena cela in dve osmini«.

Ob pravilnem izračunu veš, da je ostalo še 6 kosov pite.

Ustrezno poveži.

1

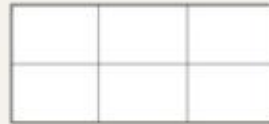
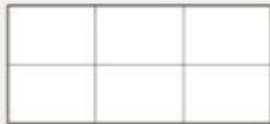
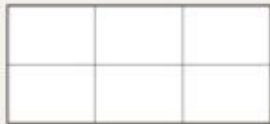
3                       $1 \frac{3}{8}$ $2 \frac{1}{2}$ $1 \frac{1}{4}$

Zapiši z ulomkom.

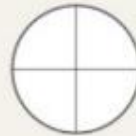
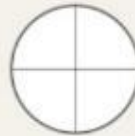
2

Ustrezno pobarvaj.

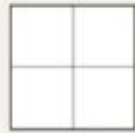
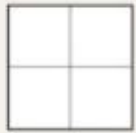
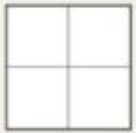
a $2\frac{1}{6}$

b $3\frac{3}{4}$

c $\frac{11}{4}$

d $\frac{23}{6}$

3

Ulomkova črta pomeni deljenje.

$$\frac{12}{4} = 12 : 4 = 3$$

Vstavi ustrezen znak (<, >, =).

$\frac{8}{9}$ 1

$\frac{15}{4}$ 1

$\frac{11}{9}$ 1

$\frac{13}{16}$ 1

$\frac{21}{7}$ 1

$\frac{9}{9}$ 1

$\frac{24}{8}$ $\frac{32}{8}$

$\frac{36}{5}$ $\frac{40}{7}$

$\frac{43}{3}$ $\frac{23}{3}$

$\frac{16}{4}$ $\frac{18}{4}$

$\frac{18}{8}$ $\frac{9}{2}$

$\frac{30}{10}$ $\frac{56}{7}$

4

Narisana je daljica AB , dolga 10 cm.

5

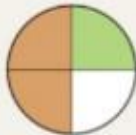
a Ustrezno dopolni.

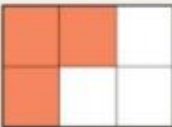
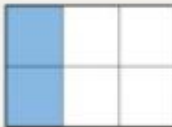
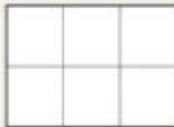
$|AC| = \frac{4}{10}$ od $|AB| = \frac{4}{10}$ od ..... = ...

$|CB| =$ ..... cm

b Nariši daljico CD , za katero velja $|CD| = \frac{1}{2}$ od $|CB|$.

Pobarvaj like tako, da bo na obeh straneh enačaja enako število obarvanih delov.
Zapiši tudi račun.

a + = $\frac{2}{4} + \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$

b + =

c + =

Ustrezno pobarvaj.

a $\frac{6}{4} = 1\frac{2}{4}$

b $\frac{8}{4} = 2$

c $\frac{4}{3} = 1\frac{1}{3}$

č $\frac{8}{3} = 2\frac{2}{3}$

d $\frac{3}{2} = 1\frac{1}{2}$

e $\frac{5}{2} = 2\frac{1}{2}$

Manca zelo rada bere pustolovsko knjigo, v kateri je več enako dolgih zgodb. Prvi dan je prebrala $\frac{3}{5}$ ene zgodbe, drugi dan $\frac{4}{5}$ zgodbe in tretji dan $\frac{8}{5}$ zgodbe. Koliko zgodb je prebrala?

Reševanje:

Odgovor: .....